

41/5, Blingsmovegen 310 - klage på vedtak om utbedring av avløpsanlegg

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
	Hovedutvalg for plan og utvikling	09.06.2026

Kommunedirektørens innstilling

Hovedutvalget for plan og utvikling avslår klagen med hjemmel i § 7 (plikt til å unngå forurensning) i forurensningsloven, samt med bakgrunn i politisk forankret tilsynsplan.

Saken avgjøres av:

Hovedutvalget for plan og utvikling

Statsforvaltaren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus

Saksdokumenter:

Vedlegg

- 1 41/5, Blingsmovegen 310 - Forhåndsvarsel om utbedring av avløpsanlegg
- 2 41/5, Blingsmovegen 310 - Vedtak om utbedring av avløpsanlegg
- 3 Klage på vedtak
- 4 handlingsplan-til-tilsynsplan-2026---2027-kav---hallingdal

1. Saksopplysninger

1.1 KAV og Spredt avløp

KAV – Hallingdal, Kommunalt avløpstilsyn og vassforvaltning, har oppfølging av spredt avløp som sitt ansvarsområde. Kontoret ble opprettet i 2020 for å ivareta myndighetskravene kommunene har knyttet til avløpsanlegg opptil 2000 pe (personekvivalenter).

Opprydding i spredt avløp er et av våre viktigste arbeidsområder, ettersom mange eksisterende anlegg ikke tilfredsstillers dagens krav. I forbindelse med slamtømming tas det bilder av avløpsanleggene etter tømming. Dette fungerer som dokumentasjon på hvilke anleggstyper som er etablert i kommunene, og gir samtidig et godt grunnlag for å vurdere hvordan anleggene er utformet og fungerer i praksis.

Avløpsanlegg som ble etablert for 50 år siden hadde ofte en oppbygning som synkekum uten tett bunn. Bilder fra slamtømming viser gjerne lekkasjer, ødelagte komponenter, og stein i bunnen av tanken. Anleggene er ofte bygget opp med kumringer, noe som var vanlig før glassfibertankene ble tatt i bruk. Det er også vanlig at det er benyttet gummipakninger mellom kumringene. Over tid vil disse, i et svært utsatt miljø, brytes ned, noe som kan føre til lekkasjer rundt anlegget. Videre ledes avløpsvannet i rør til infiltrasjonsgrøfter.

Når grunnen etter hvert ble mettet, mistet den evnen til å ta unna vann. For å opprettholde den hydrauliske kapasiteten ble det derfor ofte etablert infiltrasjonsløsninger eller flere kummer.

Når avløpsvann ledes dypt ned i grunnen, tilføres det lite oksygen til jordsmonnet. Dette medfører at renseprosessene blir dårligere, og at næringsstoffene i stor grad transporteres videre med grunnvannet og til slutt havner i elver og bekker.

1.2 Avløpsanlegget på eiendom 41/5 – Blingsmovegen 310

Ved tømming den 26.05.2025, ble det registrert en betongkum på eiendom 41/5 med adresse Blingsmovegen 310. Ved slamtømming ble det observert løse komponenter i bunnen av avløpsanlegget. Dette indikerer at deler av anleggets komponenter ikke sitter fast som forutsatt, og at enkelte funksjoner kan være redusert eller ute av drift. Løse komponenter oppstår typisk i eldre anlegg der de løsner over tid, er feilmontert, har vært utsatt for slitasje, eller dersom anlegget har blitt påvirket av avløpsvann med høyt innhold av fett, slam eller andre avleiringer. Når slike deler ikke fungerer som de skal, kan det føre til utilstrekkelig strømning gjennom anlegget, oppstuvning av vann eller svekket renseevne. Dette øker risikoen for utslipp av dårlig rensset avløpsvann til grunnen. Funn av løse komponenter er derfor et tydelig tegn alder og tilstand på avløpsanlegg, og må gjennomgås og utbedres av fagkyndig.

- Den 05.02.2026 ble det sendt forhåndsvarsel til eier på bakgrunn av fotodokumentasjon fra slamtømming gjennomført 26.05.2025. Det ble ikke mottatt tilbakemelding på forhåndsvarselet.
- Den 09.04.2026 ble det fattet vedtak om utbedring av avløpsanlegget, hvor eier ble pålagt å gjennomføre nødvendige tiltak innen to barmarksesonger, med frist 01.10.2027.

- Den 13.04.2026 mottok kommunen en tilbakemelding der eier ga uttrykk for ønske om å påklage vedtaket. Tilbakemeldingen oppfylte imidlertid ikke minstekravene til innhold i en klage.
- Den 15.04.2026 informerte kommunen eier om at det var sendt en ufullstendig klage, og redegjorde samtidig for hvilke minimumskrav som må oppfylles for at en klage skal anses som gyldig.
- Den 23.04.2026 mottok kommunen en formell klage fra eier. Klagen er fremsatt innen fristen i forvaltningsloven.

1.3 Eiers ansvar

Det er i henhold til lovverket eierens ansvar å ha et godkjent avløpsanlegg. Kravene som gjaldt for 50 år siden, er ikke de samme som i dag. Et infiltrasjonsanlegg har dessuten en begrenset levetid, normalt på 20–40 år, hovedsakelig knyttet til jordas evne til å binde fosfor. Når jordsmonnet blir mettet, vil det ikke lenger holde tilbake næringsstoffer i tilstrekkelig grad.

Det skal alltid benyttes best tilgjengelig teknologi. Naturbaserte løsninger er svært effektive for rensing og tilbakeføring av næringsstoffer, men også disse har en begrenset funksjonstid før jordsmonnet mettes og tiltak blir nødvendig.

For eldre avløpsanlegg vil dette i mange tilfeller innebære at hele anlegget må skiftes ut.

1.4 Forhold til overordnet plan

Arbeidet med opprydding i spredt avløp er forankret i føringer fra Miljødirektoratet, med pålegg sendt ut i 2019. Det bygger videre på forurensningsloven og forurensningsforskriften, samt en politisk vedtatt tilsynsplan for opprydding i spredt avløp.

1.5 Miljøkonsekvenser

Utbedring av avløpsanlegg vil gi en klar miljøgevinst ved at utslipp av fosfor og andre næringsstoffer reduseres. Vannforskriften stiller krav til miljømål i vannforekomstene. For å nå eller opprettholde minst god økologisk tilstand er det nødvendig å prioritere opprydding i spredt avløp. Dette var også bakgrunnen for at arbeidet ble løftet og prioritert i 2019.

1.6 Helse-, miljø- og beredskapsforhold

Et godkjent avløpsanlegg er en grunnleggende forutsetning for trygge og tilfredsstillende sanitærforhold, og kan ha direkte betydning for folkehelsen. Tilgang til rent drikkevann og gode sanitærforhold er også sentrale mål i FNs bærekraftsmål.

1.7 Økonomiske konsekvenser

Tiltaket har ingen direkte økonomiske konsekvenser for kommunen. For den enkelte eier vil det kunne medføre kostnader, på linje med andre eiere som får krav om oppgradering av private avløpsanlegg. Samtidig vil et utdatert anlegg kunne påvirke eiendomsverdien negativt. Utbedring vil derfor ofte bidra til å opprettholde eller øke verdien på eiendommen.

2. Vurdering

I henhold til forurensningsloven og kravene i forurensningsforskriften fra 2007 stilles det krav om minimum 90 % rensing av fosfor og 90 % rensing av organisk stoff. I Nesbyen, og i mange andre kommuner i Norge, finnes det fortsatt en betydelig andel eldre avløpsanlegg. Opprydding i disse har i liten grad vært prioritert. For mange oppleves anlegget som velfungerende så lenge vannet forsvinner når man trekker ned i toalettet, men dette er ikke ensbetydende med at avløpsvannet blir tilstrekkelig rensert.

Kommunene skulle i utgangspunktet ha igangsatt opprydding i spredt avløp da forurensningsforskriften trådte i kraft i 2007. Med dette fikk kommunene også et tydelig ansvar for tilsyn og oppfølging av forurensningssituasjonen. I 2019 presiserte Miljødirektoratet overfor kommunene at dersom miljømålene i vannforskriften skal nås, må alle avløpsanlegg oppfylle gjeldende krav innen perioden 2027–2033. Bakgrunnen er blant annet en dokumentert forringelse av vannkvaliteten nedover mot Oslofjorden, samt lokale utfordringer med å oppnå miljømålene. I tillegg er mange vassdrag i Hallingdal sterkt påvirket av kraftregulering, noe som tidvis gir lav vannføring og dermed redusert fortynningsevne.

På denne bakgrunn ble KAV etablert, med tilsynsmyndighet i flere kommuner, blant annet for oppfølging av spredt avløp. Det aktuelle anlegget vurderes som prioritert for utbedring eller utskifting til en løsning som tilfredsstillende gjeldende forskriftskrav. Vurderingen bygger på anleggets alder, utførelse og tekniske tilstand.

Anlegg i en slik tilstand har ofte redusert funksjon, noe som kan medføre dårlig hydraulisk gjennomstrømning, oppstuvning av vann og svekket renseseffekt. Dette gir økt risiko for utslipp av utilstrekkelig rensert avløpsvann til grunnen, med påfølgende fare for forurensning av naturmiljøet og påvirkning av lokale drikkevannskilder.